

Między prawdą a zwątpieniem

*W poszukiwaniu
obrazu przeszłości*

pod redakcją
Tadeusza Srogosza
i Ireneusza Korpysia

Częstochowa 2012

Spis treści

Wstęp	9
Część I	
OBRAZ ŚREDNIOWIECZA	13
Damian Kała	
Uwagi o najdawniejszych kasztelanach krakowskich	15
Ewelina Policińska	
Przyczynek do badań nad kancelarią Henryka Brodatego	30
Adam Jaruga	
Święty Florian – patronem strażaków i pożarnictwa	42
Część II	
OBRAZ ŻYCIA MIEJSKIEGO	51
Tomasz Andrzej Nowak	
Pracownicy pomocniczy administracji miejskiej w Wieluniu w I połowie XVI wieku	53
Marcin Matuszak	
Organizacja zabaw publicznych za panowania Stanisława Augusta Poniatowskiego	63
Ewa Kajdańska	
Działalność Komisji tzw. Reorganizacyjnej w Wolnym Mieście Krakowie	73

Część III

W KRĘGU BIOGRAFII I POLITYKI	81

Artur Szponder

Sylwetki Szmula Zbytkowera i Berka Sonnenberga	83

Tomasz Chojnacki

Ostatnie chwile życia Józefa Ankwicza	93

Agnieszka Borkowska

Sejm grodzieński 1793 roku w ujęciu statystycznym	102

Joanna Jędryka

<i>Ród ludzki</i> – dzieło życia Stanisława Staszica	117

Iwona Wołyniec

Postulaty zwiększenia potencjału ludnościowego w Rzeczypospolitej w publicystyce Stanisława Staszica	128

Część IV

POSZUKIWANIE PRAWDY W DWUDZIESTOLECIU MIĘDZYWOJENNYM	141

Adrian Kosowski

Mały Traktat Wersalski – geneza traktatu mniejszościowego	143

Michalina Mogiłka

Polityka gospodarcza Komisariatu Naczelnej Rady Ludowej od rozejmu w Trewirze do przekazania władzy Ministerstwu byłej Dzielnicy Pruskiej (luty – sierpień 1919)	154

Tomasz Sufin

Udział majora Stanisława Rostworowskiego w III powstaniu śląskim	165

Agata Boral

Wybory samorządowe w Częstochowie w latach 1919–1939	177

Adam Kurus

Inspektorat Straży Granicznej w Częstochowie w latach 1936–1938	190

Część V

OBRAZ WOJNY	201

Paweł Michalski

Działalność Naczelnego Wodza marszałka Edwarda Śmigłego-Rydza w czasie wojny obronnej 1939 roku w świetle ówczesnych polskich materiałów prasowych	203

Katarzyna Parkitna

Generalne Gubernatorstwo. Geneza i struktura organizacyjna	214

Ewelina Zemła

Losy Janusza Bratka – nieletniego uczestnika Powstania Warszawskiego, jeńca Wehrmachtu, żołnierza 2. Korpusu Polskiego	225

Dagmara Skoczek	
Zdobycie Częstochowy przez Armię Czerwoną i tego pierwsze konsekwencje	232
Część VI	
MIĘDZY PRAWDĄ A ZWĄTPIENIEM PO ROKU 1945	243
Magdalena Michalik-Sztumska	
Publicystyka Stanisława Cata-Mackiewicza na łamach „Lwowa i Wilna” (1946–1950)	245
Dominik Zemła	
Działalność dochodzeniowo-porządkowa Wojskowej Służby Wewnętrznej Wojsk Lotniczych w latach 1969–1970	257
Część VII	
W KRĘGU HISTORII I RELIGII	265
Artur Juszczynski	
Historia parafii św. Klemensa w Odessie	267
Dominika Rządzik	
Polski intelektualista ksiądz doktor Piotr Oborski jako męczennik systemu komunistycznego	276
Ireneusz Korpyś	
Kościół Adwentystów Dnia Siódmego w Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej	288
Część VIII	
OBRAZ PRZESZŁOŚCI W ŚWIETLE RELACJI PAMIĘTNIKARSKICH I HISTORIOGRAFICZNYCH	303
Karolina Dobrzyńska	
Pojęcie propinacji w historiografii polskiej	305
Krzysztof Figa	
Przemarsze Wielkiej Armii w kampanii 1812 roku w świetle relacji pamiętnikarskich	312
Magdalena Kazik	
Zbrodnie ukraińskich nacjonalistów dokonane na ludności polskiej w czasie II wojny światowej w świetle historiografii PRL	323
Michał Zgajewski	
Problem ubóstwa Indian meksykańskich w polskich relacjach w latach 1959–1979	329